

BISERIC'A SI SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.—cr.
" " " " 1/2 anu . . .	2 " 50 "
Pentru Romani'a si strainetate pe anu .	7 " — "
" " " " 1/2 " 3 " 50 "	

Pretiuu insertiunilor:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contiene cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.
---	------------------------------

Corespondintiele se se adreseze Redactiuni dela „BISERIC'A si SCOL'A” in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.

Cum stamu cu Monastirile?

Acésta întrebare ponderósa trebuie se intereseze pre totu fiulu credinciosu bisericeii ortodoxe romane, é din partile Ungaro-Banatiche. In adevéru, dela invoiéla de despartire între ierarchiele bisericiloru romana si serba, facuta la 1871, dora va fi sositu timpul ca se ne întrebemu ódata seriosu si de starea monastiriloru.

Despartirea ierarhica s'a enuntiatu atunci numai cu privire la comunitatile bisericesci miste, é in privinti'a Monastiriloru, delegatiunea serbésca n'a intratu nici in discúsiune cu delegatiunea romana. Serbii nu voiescu se cedeze bisericeii romane ortodoxe nici o monastire, si ei persistu cu tenacitate in hotarirea loru. Delegatiunea romana insa a declarat, ca pentru resolvirea cestiunii monastiriloru si apararea pozitiei de dreptu a ierarhiei romane, va intentá un procesu serbiloru. Sunt de atunci siepte ani si nici unu pasin nu s'a facutu inca pentru demustrarea drepturiloru nóstre asupra monastiriloru. Delegatiunea romana a tacutu, in timpu ce pres'a serbésca a sciutu se întrebuintieze tacerea romaniloru in scopurile ierarhiei serbe!

Noi am aratatu in „Biserice'a si Scol'a” nr. 39 din anulu trecut, ca serbii reclama cu întetire Monastirea Hodosiului, ce sta sub jurisdicțiunea canonica a Episcopului ortodoxu romanu din Aradu, in acésta privinti'a Preasantitulu Mitropolitu din Carlovétiu, Procopiu Ivacicovicu a si cerutu prin óncielica parerea tuturoru episcopiloru sufragani. Ascultata parerea acestor'a, Preasantitu Metropolitu Procopiu cu datulu de 19/21 Ianuaru a adresá Preasantitulu nostru Archiepiscopu si Metropolitu scrisórea, pe carea ó publicamu aci in totu cuprinsulu ei, fora nici unu comentariu, rezervandu-ne dreptulu ca se revenimu asupra ei cu alta ócaziune. Éca cuprinsulu acelei scrisóri:

„Despartirea ierarhica a serbiloru si romaniloru ortodoxi din régátulu Ungariei mai cá este

efectuata; numai monastirea Hodosiului, carea é o fundatiune ortodoxa curatu serbésca, si carea prin urmare constitué proprietatea bisericeii ortodoxe serbesci, — se afla inca sub jurisdicțiunea ierarhiei ortodoxe romane, respective sub a episcopului ortodoxu din Aradu.

„Escelentiei Vóstre sunt cunoscute pertractarile, care pana acum au decursu între bisericile ortodoxe serba si romana in privinti'a Monastirei Hodosiului; totusi socotu a fi de lipsa a se espune pe scurtu acelea pertractari.

„La anulu 1864 in siedinti'a sinodala dela 24 si 25 Augustu, cu ócaziunea pertractarei despartirii ierarhice dintre serbi si romani, Episcopulu de atunci alu Transilvaniei, Andrei Br. Siaguna si Episcopulu Aradului *) au propusu ca monastirile Hodosu, Bezdinu, S. Georgiu si Messiciu se se céda ierarhiei romane.

„In urmare a acestei propuneri repausatulu Patriarchu serbescu Samuilu Masierovicu a dechiaratu: ca susu numitele monastiri sunt fundatiuni si institute serbesci, si asia dar sunt averi si proprietati ale poporului ortodoxu serbescu de dincoaci, care averi nu se potu instrainá.

„Totusi episcopatul serbescu, din iubire catra romani, ca catra fratii sei coreligionari, s'a pronunciatu, cá é gata a cede romaniloru o monastire, anume a Hodosiului, carea apartiene diecesei Aradului, in se sub acea conditiune: daca la acést'a si va dá invoierea congresulu nationalu serbescu, carui'a se va substerne obiectulu acést'a spre decedere.

„Congresulu nationalu bisericescu serbescu, la relatiunea ce i s'a facutu despre acést'a prin Patriarchulu Samuilu Masierovicu, in siedinti'a sa dela 15/27 Martiu 1865., a luatú concludu de a se refúsá definitivu cererea romaniloru, ca un'a, carea nu are nici ó basa de dreptu, si in urmare a acesteia a se notificá la prea inaltulu locu starea lucrului prin ó representare motivata, respective prin unu memorandu.

*) Episcopu in Aradu éra atuncu Preasantitulu Procopiu Ivacicovicu, Metropolitulu si Patriarchulu actualu alu serbiloru. Red.

„Candú apoi la anul 1871. delegatiunea romana in siedinti'a comuna cu delegatiunea serbésca dela 13/30. Iuniu, a cerutu sub Nr. prot. 12. a se dá romaniloru monastirea Hodosiu si S. Georgiu, la aceea a declaratu delegatiunea serbésca, cá standu pe temeulu memorandului congresului nationalu serbescu din anul 1864. nu póte intrá nici in discusiune in privinti'a monestiriloru.

„Dechiaratiunea acést'a a delegatiunei serbesci, precum si intréga negotiatiune incheiata cu romanii o-a incuviintiatu unanimu congresulu nationalu bisericescu serbescu la 5 Iuniu 1871.

„Dupa aceste dar, pertractarile referitóre la cedarea monastiriloru sunt de a-se considerá din partea serbésca de incheiate si superate, ér cererile romaniloru privitóre la monastiri de respinse.

„Dupa acestu concludu pana acum nu a urmatu nici o dispusetiune pentru a se pune monastirea Hodosului sub jurisdictiunea ierarhiei serbesci.

„In urmarea celoru espuse si cu privire la aceea, cá episcopatul serbescu unanimu m'a rogatu se facu passii necesari spre a se restituí monastirea Hodosului jurisdictiunei ierarhiei ortodocse serbesci, — am onóre pre Escelenti'a Vóstra, cu acést'a a ve rugá, se binevoiti a face dispositiunile necesarie, ca monastirea Hodosiu, din partea episcopului Aradului se se predee episcopului ortodocsu serbescu alu Temisiorei.

„Plecarea si nisuinti'a mie cunoscute a Escelentiei Vóstre, ca reciproc'a iubire fratiésca dintre coreligionarii serbi si romani prin indestulirea si implinirea justei dorintie a poporului si bisericeii ortodocse serbesci se se sustiena, intarésca si consolide, mi-dau indemnulu si me punu in speranti'a, cá Escelenti'a Vóstra veti satisfice acésta cerere a episcopatului si poporului ortodocsu serbescu de din cóci, si prin urmare veti dispune cerut'a predare a monastirei Hodosiu.

„In celealalte asteptandu dela Escelenti'a Vóstra respunsu in obiectulu acést'a, si recomandandu-me dragostei fratiesci si santeloru rugatiuni, sum etc....“

Despre scóla in genere, si despre cea crestina ortodocsa in specie.

(Continuare).

3. La Persi, cari sub *Cirus* formau o natiune cu *Medii*, preotii numiti *Magi* aveau cea mai mare putere; ei se priviau nu numai de administratorii credintiei, ci si de judecatorii moravuriloru si de propagatorii binelui comunu; duceau vietia restrinsa, fara a fi in sa misantropi (uritori de ómeni). Datorintiele lorú consistau intru a rugá pre Dumnedieu se redestepte spiritulu omeniloru spre totu lucrulu bunu, maretiu si nobilu. Comportarea preotiloru magi érá démna de exemplu si imitatu. Intre densii érá unulu mai mare, care se numia pontifex maximus. Datorintiele acestuia erau: a), se se ferésca de tóta spurcatiunea, cá pre elu l'a alesu Dumnedieu de santu, b) se iee dieciuéla dela poporu

in numele atotu puterniculu Dumnedieu ca oferte benevolu si se le imparta intre cei seraci; c) trebuia se aiba cum sciintia fundamentala a canoneloru sante ale bisericeii, si legiloru civile a statului, se-ii chieime si invetie spre aceste si alte sciintie folositóre pre toti carii marturisescu al de aceea credintia; cáci spre acést'a s'au alesu de Dumnedieu. d) Trebuia se scie deosebi adevérule de minciuna e) Nu trebuia se se téma de nimea numai de Dumnedieu si se nu urésca numai faradelegea. f) Macar cá elu é facutu demnu de descoperirile divinitatii ceresci, totu nu é deobligatu se le descopera acele nimenui, ca nu cum se se turbure poporulu, care are a se tiené strinsu si marturisi legea cea scrisa neconditionatu. ¹⁾

Educatiunea la Persi pana la alu 7-lea anu érá in diate sub ingrigirea mumei si parintelui familiei; dela a 7-lea anu pana la a 17, se facea sub ingrigirea Magiloru séu preotiloru; dela a 17 anu éyasi trecea la parinti. In partea prima a educatiunei Magiloru se tienea educatiuna religioasa morala, si lucrarea pamentului, care dupa *Xenofonte* este doic'a genulu omenescu, isvorulu bunatatii, indelirii si desfatarii cei nevinovate. Acésta scola a tuturor virtutiloru, lucrarea pamantulu, érá in mare onóre in Persia, si se socotea, cá se aduce servitiu credintiei candu provocá si se constringea poporulu la facerea saduriloru lorú roditóre a pamentulu. Despre progresulu tieraniloru in lucrarea pamentulu se facea reportu Regelui. Elu é depsiá pre cei lenesi, si remunerá pe cei diliginti, si in di a anulú trebuia se prandiésca cu plugarii. (Xenofonte, economi'a sa). Mai departe, educatiunea Magiloru comintru a formá din Persi ómeni si cetatieni buni si de omnia; ii invetiau pre ei la pazirea dreptatii, intiepleptiunei, vitegiei. Persianulu care nu érá educatu in scóla Magiloru érá lipsitu de tóte servitiile si onorile in statu, érá cari ési din scóla lorú se trimiteau acasa sub grigea parintiloru langa urmatóre admonitiune, ce se afla scrisa in cartea cea santa „*Zend-Avesta*“: „De voiti se fiti santi invetia pruncií vostri bine, cá tóte faptele lorú cele bune séu devoua se voru imputá.“

Afora de educatiunea poporala in manele Magiloru fostu si educatiunea familiei Domnitóre. Candu acestia ageau etatea de 14 ani, pe fia care ilu instrué câte pe magi, in tóte ramurile sciintiei si mai vertosu a moratibune. Unulu ilu deprindea in magie, filosofie, credintia si sciinti'a de a se guverná pre sine, alu doile ilu invetia graésca totu deauna adevérule, se faca dreptate si se inchiuure nedreptatea; alu trielea ilu invetia cum se se luptá cu pasiunile lumei acesteia, si se le devinga prin franare; alu patrilea ilu invetia, ca cu animositate si ragiu se se inaltie preste frica in timpu de pericólu (Platone catra Alcibiades cap. I.) Regii si cei mai de frunte a statulu, toti erau adaptati in sciintiele acestoru preoti. In o tréba de interesu publicu nu se facea fara scierea si cultura lorú, ba dupa *Pliniu* pe timpulu seu, in Persia Regele Regiloru stá sub ascultarea si porunc'a lorú poporulu ii considerá de judecatorii Regiloru, ma, in *Chambises* si *Dariu Istaspes* a ocupatu tronulu regesculu preotu Magu cu numele *Smerdis*.

Teologi'a Magiloru, care dintre a tuturoru popórelorú antice a statu mai aprópe de adevéru este urmatu de *Mitras* séu sórele, apoi foculu lorú celu santu, imar si representá problem'a divinitatii cei mari a ziditoriloru de care aveau ei mare grige, si pururea ilu padiau, ca nu se stinga; lorú nu le trebuiau bisericeii, diceau ca osandesca Dumnedieirea inchidiendu-se intre ziduri in jurate; asemenea lapadau si iconile judecandule nedreptate de a se asemaná cu tipulu celu nevediatu a lui Dumnedieu de aceea ei urgisiau credintia desiérta a Sabeismulu

¹⁾ Voyes l'histoire universelle tom. III. ou Hyde Relation Persianor. pag. 13.

idololatri'a Caldeiloru. Mitras séu sórele intipuíá la Persi Dumnedieirea cea mai mare. Acest'a se fie nascutu lumin'a si sintiele cele spirituale care se numesce Ormusdus séu Aromasdes; asiderea si materi'a séu intunereculu, care se numesce Ariman. Ormusdus erá isvorulu binelui, éra Ariman isvorulu reului. Ormusdus si Ariman erau supusi cu ascultare lui Mitras. Mitras erá sorele, Ormusdus lumin'a dela sóre séu diu'a, si Ariman noptea care se nasce dupa diua din apunerea sorelui; va se dica dualismulu Ormusdus si Ariman e unu dualismu repetatu din natura, in care fieste care obiectu si-are contrariulu seu, diu'a noptea, viéti'a mortea, raiulu iadulu, binele reulu, si asia mai departe. Acésta credintia s'a sustienutu si in Chrestinismu de santii parinti. Asia santulu Augustin dice cá: *Si in ordinee gratie a fostu de lipsa ca fiesce caruia lucru se-i-se dea contrariulu seu spre conservarea perpetua a acelor. Etiam in ordine gratie dare cuilibet suum contrarium, ad illam in sui perpetuitate conservandam.*¹⁾ Si macar cá Ariman intru tóte se opune lui Ormusdus, totusi in contra voiei sale ajuta elu se se prémáresca onórea lui Ormusdus, si de aci amestecarea binelui cu reulu. Caus'a acestoru doua principii va durá pana la capetulu lumei; atunci va urmá invierea, lumin'a se va despartí de intunerecu, dreptii si facatorii de reu si-voru luá plat'a dupa faptele lor. Acésta credintia a facutu pe Persi, cei mai religiosi si morali omeni.

Dupa aceste dára se potu considerá Magii in Persi'a de regi, preoti, invetiatori si filosofi, si sub asemene nume ocu si la Evangelistii nostri scriindu de nascerea Domnului: „Si daca s'a nascutu Isusu in Vitilemulu Iudeiei, in dilele lui Irodu imperatu, éta magii dela resaritu.”²⁾ Éra in Mineiulu lunei lui Decemvre pag. 128. 135. 147. si 183. se numesce Filosofi dela Persida (adeca Persia.) Totu aci pag. 123. 144. si 178., se numesce Regii séu imperatii dela „Persida“, acarora amintire biseric'a nóstra o tiene la serbátorea nascerei, éra biseric'a apuséna la botezulu séu Epifania Domnului. Venerabilulu Beda si Petru Camestoru au scrisu multe despre ei, amintindule si numele. Ei au fostu preoti de clas'a astrologiloru si profetiloru, cáci de cea mai esentiala parte a invetiaturei lor se tienea sciintia despre stele séu astrologia; si de aci se explica si profetia lor, cá ar scé venitorulu.

4-a Babilonia, care cu Asiri'a facea unu regatu, dupa cum aflamu in sant'a scriptura o-a fundatu Nimrodu stranepotulu lui Noe, e situata, intre Eufratu si Tigru, unde e aerulu celu mai curatu din lume, donata cu siesuri intinse, cu unu ceriu frumosu, si cu de tóte bogatiile de pre pamentu; unde au fostu cele mai insemnate imperatii, si imperati vestiti, cum au fostu Ninus, care a ziditu Ninive, cetatea cea trufasie, care dupa marturisirea lul Signior de Ise a fostu mai mare de siepte ori decátu Parisulu cum a fostu acest'a la inceputulu revolutiunei cei mari a. 1792. unde a domnitu préputernic'a Semiramis, care dupa ce au cuceritu Indi'a si mai tóta Asia Medie a ziditu Babilonulu, care cu frumseti'a si marimea sa a intrecutu departe pe Ninive; l'a incunjuratu cu ziduri grose, pe acarui suprafatia periferica putea umblá 6 cara alaturea fara a se atinge unulu de altulu, si avea in grosime séu latime 32, si in naltime 50 de stangeni, cu 250 de turnuri si cu 100 de porti de arama; unde erau aradicaturile si podurile cele mai artificioase, precum si gradin'a cea minunata a Semiramidei ce aterná in aeru de asupra Eufratului, si se anumerá ca una din cele siepte minuni a lumei. Aici inflorea architectura si sculptur'a in lemnu si metalu si se aflá Capiscea lui Baal séu Belu (sórele), si in trena unu stalpu de aur de 40 de coti de inaltu, care totu deodata servia de turnu astronomicu. Aici a domnitu Nabuchodonosoru, Salmanasaru, Sancheribu, Sardanapolu si altii, cari

cu eroismulu lor au invinsu lumea, si de pretutindenea adunandu pretiósele precum si din Ierusalimu, au mai infrumsetiatu Babilonulu.

In acésta imperatie preotii au fostu cei de antai si in man'a lor a fostu educatiunea religioasa-morala a poporului, sciintiele si artile cele frumóse, precum si artea diplomatica. Ei se numeau Caldei si dela densii Babilonia se numia Caldea tocmai precum dela Dumnedieulu Baal Babilonia. Ei au fostu cei de antai astronomi in lume, de si Egiptenii pretindu acést'a pentru ei, ca si cum tóte sciintiele si artile si-ar fi luata inceputulu, in Egiptu. Pre egiptenii partinescu si Grecii fiindu cá si-grecii dela acéstia si-tragu originea si au imprumutatu sciintile. Inse considerandu cá Babilonia, astadi Mesopotamia, nu este espusa versariloru de apa, sta mai susu, si are unu aeru mai curatu si asia e mai apta si mai destinata pentru astronomie decâtu Egiptulu, dicemu cá acésta provintia a fostu patri'a celoru de antai omeni, prin urmare si sciintiele, aici s'au desvoltatu mai iute.

(Va urmá.)

Instructiunea intuitiva.

II.

Articululu precedente *) ni-a aretatu in genere, ce avemu se pricepem sub „intuitiune;“ asemenea vediamu ce pretensiuni are instructiunea intuitiva facia de magistru (invetiatoriu). Dar unde se caute acést'a isvorulu celu mai acomodatulu intuitiuniloru? Se incépa cu obiectele din scóla nu e corectulu, de óra-ce elevulu e strainu de densele; va trebui asia dára se produca intuitiuni de acele, cu care sunt dedati pruncii, lucruri din casele parintiesci si din giurulu acestora, si numai pre incetulu se va apropiá de cele ce crede cá potu stírni in elevi curiositate si pofta de a mai cunósce si altele. In cetire si scriere se va sili se produca intuitiuni despre tóte lucrurile, ale caroru nume le punu elevii pre tablitia séu papiru. Cu exercitii d'aceste ocupa invetiatorulu pre scolari cam de regula doi ani, adeca pana candu fia carele póte ceti si scrie totu ce exprima. Dupa ce disparu greutátile aceste, i-se deschide invetiatorulu adeveratulu terenu de a lucrá cultivandu-si elevii cu ajutorulu intuitiuniloru, cáci acum ii póte portá usioru prin spatiu si li póte procurá intuitiuni despre tóte obiectele, la care este permisu se-si conduca pruncii.

Invetiatorulu afla in spatiu depositulu celu mai mare de materialu, cu care pote cultivá pre elevi. Pretutindenea afla obiecte, care prin form'a lor stírnescu interesu, ér prin multele lor proprietáti promitu folóse pentru viétia. Si cunoscintia acestoru obiecte dupa form'a si marimea lor se cuprinde altmentrea sub numirea lor de „geometria;“ cu care asia dára in scóla elementara trebuie se incepemu pre la a dou'a diumatate a anului alu doilea, séu chiaru la inceputulu anului alu treilea, adeca fiindu prunculu in alu optulea anu.

Voindu se stírnimu in elevi interesu si totu odata se li preparámu folose, trebuie se scim, cumu are se fia instructiunea intuitiva in geometria?

Amu afirmatu in nr. 3 cá ori ce invetiamentu si-are de basa intuitiunea; considerandu inse cá acést'a preparéza pre cele cinci simtiri pentru ca se percépa cunoscintie si esperintie straine, suntemu necessitati se sustienemu acumu, cá intre tóte scólele cea elementara are se se ocupe in lini'a prima cu instructiunea intuitiva a geometriei.

¹⁾ S. Aug. lib. II. De civit. Dei cap. 18. Ecclesiastulu 33. 15.

²⁾ Mat. 2. 1. 7.

*) Vedi Nr. 3. „Bis. si Scól.“

Inceputulu trebuie se-lu facemu fora ca se ne tienemu orbisiu de împartirea logica dupa linie facia, corpu; mai corectu e se pertractămú tóte corpurile cunoscute, despre care prunculu si-póte face intuitiune, se vorbimú despre totu ce se referesce la forma si marime; astu-feliu lu-lasámú pre pruncu se vina singuru la cunoscinti'a linieloru, punctului, feciei, corpului, coltiului, cercului, se scio ce e lungimea, latimea, grossimea, inaltimea, afundimea, ce e egalitatea si neegalitatea, ce e similu si dissimilu, ce e insemnéza perpendicularu, verticalu si plecatu, etc?

Dupa cunoscintiele aceste incepemu cu pruncii a desemná tóte figurele si langa fia care a scrie numele tehnicu. *) Pruncii facu puncte, ducu linii drepte, strimbe, verticali, perpendiculari si plecate, se intielege cá pre tabl'a lorú; afla directiunile in drépt'a, in steng'a, in susu, in diosu, inainte, inderatu; desemnéza doue linie omologe (in aceeași directiune) si din contra; forméza anghiuri prin stresectiunea aloru doue linie, séu numai prin intainirea lorú; se ocupa cu anghiurile dela unu punctu, doue seu trei, ma! chiaru si cu figurele rectilinie, curbilinie si amestecate, asemenea cu poligonele, intru cátu aceste se potú pertractá dupa regule mai usiore. Ajungundu apoi la cercu, insusi invetiatoriulu supóta esercitiile prime ale desemnului; combinéza cerculu cu alte cercuri, cu figuri si cu linii drepte si astu-feliu i-dá pruncului ansa la consideratiuni fórté cultivatorie.

Ajungundu pana aici, ti-facemu acumú idee de mesurare. Mai antái ei mesura liniile comparandu un'a cu alt'a dupa ochiu, adeca punendu-le langa olalta; dupa aceea mesura cu palm'a ori cu pasiulu séu urin'a, mai tárdiu apoi trebuie dedati la mesurarea cu firulu si numai dupa ce ni-s'au gatatu miediele ajutatorie, li-aretámú metrulu, decimetrulu si chiaru decimetrulu.

Form'a instructiunei in materi'a acést'a elementara e conversarea séu vorbirea, ér-scopulu, ce-lu urmárimu, e procurarea de conscientia mai lamurita a tuturoror representatiunilor spatiale, si astu-feliu se departámú din elevi tipurile individuali, se-i conducemu la intuitiuni mai pure si in fine chiaru la concepte geometrice in intielesu strinsu.

Ocupatiunile aceste, ca si tóte ale matematiciei, dedau pre elevu se fia exactu in representatiuni si concepte, ma! i-deschide calea se cugete despre materie, la care pre langa cantitate mai trebuie considerata si cualitatea.

Pentru scol'a elementara ajunge din geometria materialulu indigitatu pana aici.

Invetiatoriulu dibace trebuie se cunosca la ce rezultate finali are se ajunga instructiunea intuitiva a geometriei, asiá dara trebuie, se cunósca bine impartirea instructiunei prin scóiele medie; dela densulu aterna, ca elevii din scolele medie se precépa bine si se aiba aplicare spre geometria. Densulu trebuie se scio, cá intuitiunea nu se referesce numai la imprimarea obiecteloru esterne in conscientia, ci si la imprimarea de obiecte pre care numai ni-le cugetámú, si pentru ca se potemu face pre cineva capabilu de atari intuitiuni, trebuie se cunóschemú forte bine atátu metod'a sintetica, cátu si cea analitica a instructiunei geometrice, ca la casu de lipsa se intrebuintámú pre aceea, ce ne conduce mai usioru la scopu, dar totu de un'a se grigimú, ca propunerea se apara euristica, va se dica insisi pruncii se afle aceea ce trebuie aflatu, firesce cá ajutati de invetiatoriulu. In modulu acést'a se destépta si intaresce intrinsii poterea combinatoria, cáci nu lucréza numai unulu, ci mai multi, ma! intréga scól'a o potemu aduce in atare vivacitate, cumu nu se mai pote la nici unu obiectu.

*) Acést'a se observa la invetiatorii nostri fórté raru, se sfescu mai alesu in matematica de adeveratele numiri tehnice, pentru ce? — voru simti insisi!

Geometri'a ca parte integranta a matematiciei nu e alt'a de cátu unu sistemu de adeveruri, si daca deprinde pre elevi inca din scol'a elementara se invetie a cunosce, de a iubi a adeverulu, atunci simtimu in internulu nostu multumire nedescribila, vediendu cátu de salutaru se svolta cugetarea fiitorului barbatu.

T. Ceontea

La istori'a miscariloru nationale in Banatu.

Timplu redesteptarei nationale va trebui se forma negresitu unu periodu insemnatu in istori'a nationala a poporului romanu. Vocea libertatii, care la 48 resuná in tóte anghiurile Europei, a strabatutu si la consciinti'a mult apesatului poporu romanu din Ungari'a, Ardelu si Banatu. Elu incepú se vedea si se cunósca cá e mosneanulu acestei patrie, cerú drepturi egali cu natiunile conlocuitoare, protestá energicu in contra inpillariloru straine. Contimpuranii sciu aceste miscari nationale, inze ele trebuiescu transmise si posteritatii, ca se le cunósca, trebuie se le insemnamu pentru istori'a nationala! Ca unu documentu despartari miscaminte nationale, in Banatu, incuragiate de barbati ca Murgu, Bojinca, Andrei Mocioni, Babesiu etc. publicamú aci memorandulu Romaniloru din comitatele Banatului, substernutu la Maiestatea Sa in 1863 pentru multa nedreptatiri si asupriri facute poporului romanu. *)

Maiestatea Ta Prea Inaltiate Imperate! Prea Gratiouse Domne!! Romanulu, decandu are elu norocirea de a se aflá sub blandulu scepturu alu Augustisimei case Habsburgo-Lotringice, s'a indatinatu in tóte nenumeratele sale apesari si persecutiuni a-si cautá uniculu seu limanu de scapare la grati'a Imperatului seu, fiindu elu dintru inceputu convinsu, ca numai de la prea inaltu acel'a, ca de la funtele, din care totu binele se revérse si in alu carui santu interesu adeverat'a prosperare a tuturoror popóreloru imperiului, elu si-va aflá de securu doritulu remediú spre alinarea suferintieloru sale.

Acést'a sperantia si incredere eredita de la strabuni nostri cátra inaltiatulu nostru imperatoriu si catra augusta casa domnitória ne îndémna asta data si pre noi, in sufrintiele nostre cele mari si multe a alergá cautandu alinare lorú la prea inaltiatulu tronu alu Maiestatei Tale.

Maiestate! Candu Maiestatea Ta, condusu cu bun séma de cele mai maretie intentiuni pentru fericirea popóreloru M. Tale, Te ai induratu prea gratiosu prin diplomu din 20. Octobre 1860 si prin prea inaltele autografe intregitorie totu din aceeași di a-Ti estinde parintése'a ingrigitu si preste acele natiuni ale Ungarici, cari prin simpl'a restituire a starei constitutiunali de mai nainte aru fi fostu degradate la trista sórté de nulitate, ce le-o croise aceea constitutiune, si in termini respicati si in tipu destulu de pozitivu a regulá referintiele natiuniloru nemagiare facia cu natiunalitatea cea magiara mai nainte eschisivu indreptatitu, constatandu in amintit'a prea gratiósá diploma egalitate toturoru supusiloru inaintea legi, garantitulu liberulu esercitiu de religiune pentru fiacine si capacitatea de deregatorie publice fora privintia la stare si nascere; éra in prea inaltulu autografu alu 20., ca o pregatire la realisarea egalitatii nationali de atáte ori de pre tronu rostite, precisandú dreptulu limbeloru nemagiare, ca alu elementulu principalu alu diferiteloru natiunalitati, si amenintandu cu tóta seriozitate ori-ce apesare si silnicia in limba si natiunalitate.

*) Acestu documentu ilu avemú, impreuna cu altele de in resu bisericescu, dela Dlu avocatulu Dionisiu Cadarin. Red.

atunci Maiestate, tóta lumea s'a convinsu deplinu, cumca M. Ta doresti seriosu desvoltarea, prosperarea toturoru popóreloru si natiunalitatiloru de sub parintesculu sceptru imperatescu, si nu vei mai suferi ca ore-care casta, poporu séu natiunalitate se absorba tóte drepturile si folosele publice, despoiudu si inpilandu pre celelalte.

Dara insa, Maiestate, populi nemagiari de sub coron'a Ungariei, si anumitu Romanii Banatului Temisianu, precátu s'au bucuratu ei pre de o parte de acést'a manifestata prea inalta si marinimósa gratia a M. Tale, pre de alta parte dupa tristele si amarele loru esperientie seculari chiaru asia au fostu de petrushi de temerea, cá fruntasii natiunei magiare, chiamati prin M. Ta a guverná tiér'a, in nesatiulu loru natiunalu, radimati pre usulu si de ei insii formatulu dreptu eschisivu de mai nainte, tóte voru incercá si voru pune in lucrare spre a paralisá prea inalt'a voia si a elude prea parintescile si prea dreptele intentiuni ale M. Tale, si puterea si auctoritatea luata din manile M. Tale spre conducerea si desvoltarea si fericirea toturoru popóreloru o voru folosi spre redicarea si intarirea numai a elementului seu, cu total'a negrigire a toturoru celoru-alalte. Acést'a temere a fostu motivulu principale, cá Romanii Banatului Temisianu, -- atátu prin reprezentantele loru Domnulu Andrei de Mocioni in consiliulu imperialu inmultitu din a 1860, cátu si prin barbatii de incredere convocati si ascultati mai tardiu in acést'a privintia de catra emisulu comisariu imperatescu, contele de Mensdorff-Pouilly, si in fine prin unu actu separatu solenelu, provédiuta cu mai multe mii de subscrieri si asternutu M. Tale la inceputulu lui Decembre 1860 prin fostulu atunci ministru presiedinte contele de Rechberg, -- cu totu zelulu si tóta conscinti'a au protestatu in contr'a anecsiunei si contopirei Banatului in Ungari'a, pretinsa de Magiari. Cu tóte acestea, acést'a anecsiune si contopire pre temeiuulu pretinsulu dreptu de statu s'a facutu, dar apoi -- dorere -- si temerile nóstre tóte, tóte deplinu s'au implinitu!

Maiestate! Noi Romanii fostulu Banatu Temisianu ne aflamu siliti a aduce la prea inalt'a cunosciintia a M. Tale, cá aici in partile locuite prevalinteminte de noi, nu numai principiulu egalei indreptatiri natiunale proclamatu de atáte ori de pre prea inaltulu tronu pentru tóte poporele imperiului, dar si tóte drepturile nóstre cuprinse si garantate in diplom'a M. Tale din 20. Opt. 1860 si in prea inaltele autografe din aceea si de feliu nu se observéza. Cáci precandu in alu 20 autografu se inpoterescu comunitatile a-si alege limb'a afaceriloru comunali, singuratiei se indreptatiescu de a se folosi de propri'a sa limba in causele sale, si deregatorii judetariu precumu si administrativu se indoterescu, totu feliu de ordinatiuni si decrete, cari le indreptanemidulocitu catra vreo comuna, numai in acea limba a le emite, care este limb'a oficióse a afaceriloru comunali, éra privatiloru la esibitele loru in acea limba a le respunde, in care sunt compuse acele esibite: nu numai cá judecatorii si deregatorii administrativu nu dau ordinatiunile si demandatiunile sale catra comunele romane in limb'a romana, ci inca ei oprescu comunele de a-si dechiará limb'a sa natiunale de limb'a afaceriloru comunali, si a se folosi de ea, neprimindu relatiiuni si petitiuni si plansori in alta limba, decátu in cea magiara, persecutandu totu deodata in totu modrulu pre acei, cari voiescu a-si aduce la valóre si a se folosi de acestu dreptu datu loru prin M. Ta. Totu asiá purcedu ei si facia cu privatii; cáci nu numai cá nu dau nici unu feliu de indorsate si responsuri in limb'a, in care e compusa cererea, ci -- cu totalulu despectu alu prea inaltelor respicateloru ordinatiuni si amenintari -- cererile si plansorile compuse in limb'a romana de comunu nici nu le primescu.

Romanii, dupa cum amu intielesu, mai cu séma cei din partile Aradului, adese ori s'au plansu pana la M. Ta in contra nerespectarei acestui dreptu datu si garantitu

loru prin prea gratiosulu loru imperatu si domnu, aretandu feliuritele machinatiuni, prin cari mai cu séma comunele se impédeca de a se folosi de limb'a sa natiunale ca limb'a afaceriloru comunali; si in urm'a acestoru planseri avuramurara bucuria a vedé, cá M. Ta convingundute despre adeverulu plansoriloru acestora, prin prea inalt'a resolutiune din 20. Iuliu 1862 Te indurasi prea gratiosu a esplicá si a completá facia cu comunele prea inaltulu autografu alu 20. din 20. Opt. 1860., enunciandu acelu prea dreptu principiu, cumca in fiacare comuna limb'a afaceriloru este totdeun'a limb'a majoritatiei locuitoriloru comunei, voindu si prin acést'a a face capetu intrigeloru si asupririloru magiare devenite la prea inalt'a cunosciintia a M. Tale, éra in privintia privatiloru lasandu dispusetiunile din citatulu prea inaltulu autografu nestramutate.

Cu tóte aceste insa, Maiestate, cu inim'a sfasiata de superare si de dorere trebuie se-Ti descoperimu, cá prelanga tóta chiaritatea si pusetivitatea acestoru prea drepte si prea gratiése ordinatiuni ale M. Tale deregatorii publici, si judetari si administrativu, nu numai cá contrastau aplicarei acestora ci voindu a elude tóta puterea interna a acestora, se folosescu de feliu de feliu de sofisme si apucature, prin cari nulifica totu dreptulu de limba si natiunalu, pre care M. Ta ai avutu prea inalt'a gratia de a-lu daru si garantá popóreloru nemagiare; ba cu cea mai profunda machinire veduramur de repetite ori, cumu chiaru dicasteriele mai inalte, consiliulu regiu si cancelari'a r. aulica a Ungariei, -- despre cari altmintrea amu supune, cá sunt mai cu séma chiamate a sustiené in tóta rigorea si a duce la indeplinire cu tóta strictéti'a mandatele M. Tale, -- in diferite si minunate chipuri se nesuescu a ne detrage drepturile prea gratiosu concesse de catra M. Ta. Asia in vér'a anului trecutulu inaltulu consiliu locuientinte regiu din Buda prin unu intimatu alu seu catra episcopii diecesani opresce strinsu pre preotii nostri (cari dupa chiamarea si referintiele loru sociali aru-fi se fie parintii, conducatorii si luminatorii poporului) a se ocupá ei cu caus'a limbei nostre, numesce pasii nostri, facuti spre introducerea limbei nostre in afacerile nostre comunali, o esplotare condemnavera a diplomei si autografelor din 20. Opt. 1860., demanda episcopiloru si clerului a denuncia pre personele ce staruescu in caus'a limbei, si a scóte protocólele scrise despre oficiositatea limbei romane prin comunitati din arhivele bisericeiloru nóstre; -- asiá acumu de curendu totu inaltulu consiliu din Buda intr'unu decretu indreptatu catra sieffi comitatelor, provocandu-se la o respectiva indrumare a cancelariei M. Tale ungueresci aulice, prea inalt'a resolutiune a M. Tale din 26. Iuliu 1862. si prea inalt'a diploma cu autografulu alu 20. din 20. Opt. 1860. intr'acolu le esplica, cumca comunitatile nemagiare, prin urmare si cele romane, numai intru atáta se potu folosi de limb'a sa, incátu actele scrise intrins'a se restringu numai la afaceri, ce au a remané inleintrulu comunitatei (va se dica cu alte cuvinte: la simplele loru prenotári), éra in tóte alte afaceri au a se servi de limb'a magiara. Acést'a intortocata interpretare a prea inaltelor chiare si respicate ordinatiuni nice e calificata nice destinata spre alt'a, decátu in termini neparuti a ne despoia de totu dreptulu de limba acordatu si garantatu de prea inalt'a gratia a M. Tale.

Maiestate! Candu M. Ta condusu de mai inalte respecte de statu Te ai afluatu indemnatu a decide asupr'a sortei fostulu Banatu Temisianu, atunci avendu prea parintésca privire la pronunciat'a temere din partea Romaniloru pentru limb'a si natiunalitatea loru, Te ai induratu a luá prea gratiosa cunosciintia despre acést'a intemeiata temere a loru, si in prea inaltulu rescriptu de reincorporare din 27. Decem. 1860. Te ai induratu in termíni imperativi a demandá si a insarciná cancelari'a aulica ungara, ca in fostulu Banatu, spre delaturarea temerei Romaniloru pentru suprimarea limbei si a natiunalitatei loru, in locurile desu

indesatu locuite de ei se se aplice de ampoiati numai barbati abili din nationalitatea lor; totdeodata ai binevoitu M. Ta prea gratosu a dá guvernului ungurescu instructiunea, ca la tóte dicasteriele mai inalte ale tiei se aplice câte unu consiliariu si alti diregatori din sinulu Romaniloru banatiani; recunoscundu prin acést'a asiadara, cá limb'a si nationalitatea unui poporu numai prin ampoiati din sinulu lor se póte conservá, si cá numai acestea sunt in stare a delaturá si sterge temerea Romaniloru in privinti'a suprimarei limbei si a nationalitatii lor.

Atins'a prea inalta resolutiune in partea sa, care decide reincorporarea Banatului cu Ungari'a, s'a efeptuitu numai-decátu cu cea mai mare rapediune; partea a dóu'a in sa, adica conditiunea, prelanga care s'a ordinaru acést'a reincorporare, vedemu cu dorere mare, cá de feliu nu s'a implinitu, de si acést'a tocmai asiá de respicatu se cuprinde in acelu prea inaltu rescriptu, ca si insasi reincorporarea.

Ca se aretam prin date, cumca precumu prea inalte resolutiuni emanate in favorea limbelor nemagiare, prin urmare si a celei romane, asiá si dispusetiunea din prea inaltulu rescriptu de reincorporare si prea inalt'a instructiune totu atunci emanata, intru aplicarea Romaniloru calificati de oficianti in locurile de Romani desu indesatu locuite si pre la dicasteriele si judetiile mai inalte, de feliu nu s'au implinitu si nu se implinescu — ne luamu libertate, in omagiála supunere, din multe alte casuri urmatóriele a le aduce la prea inalt'a cunosciintia a M. Tale, si anume:

(Va urmá.)

Diverse.

„**Noulu Papa.** In 20 st. n. a lunei curente s'a facutu alegerea noului Papa in Vaticanu. Colegiulu electoralu (conclave) compusu aprópe din 70 cardinali, a alesu de succesoru lui Piu IX. pre cardinalulu Pecci, care a luat numele de Papa Leone alu XIII. Cardinalulu Pecci si Archiepiscupu de Perugia, s'a nascutu in Carpinetu (Italia) 1810. in 2 Martiu. Despre elu relatéza foile, cá e unu barbatu de o rara energia si capacitate in administratiune.

— **Arborele Assa-Mussa séu bastonulu lui Moise.** — Diuarulu „Noulu Timpu“ se anuncia din Taskend, cá muzeulu localu din Karakol i s'a tramisu din nou unu interesantu esemplaru din speci'a de arbori, asia numita „Assa-Mussa“, adica bastonu'u lui Moise. Dupa traditiunile de acolo, Moise a scosu cu unu bastonu din lemnulu acést'a apa din stanca. candu trecura Israelitii prin pustie, si tot cu acést'a a impartitu valurile la trecerea sa prin marea rosie. Din caus'a acést'a arborele se tiene de santu, si e intrebuintiatu de catra Molahi pentru bastóne. Fórte memorabila e o insusire a acestui arbore: In stare de verdeatia e fragilu peste mesura, asie in cátu nu ai lipsa de instrumente spre a-lu rupe, ilu poti frange usioru cu manele si-lu poti taiá cu unu cutitu ordinaru; uscatu in sa, trunchiulu se intaresce atátu de multu, in cátu bastonulu celu mai subtire nu-lu poti frango, de cátu cu ostená. Intrebuintiatu ca lemn de focu, Assa-Mussa, séu bastonulu lui Moise, da o flacara luminósa si o caldura mare. Elu cresce pe inaltimile de la Tiansian, in locuri cu isvóre si balti mlastinóse.

— **Ofertu generosu.** Preotulu din Cherechiu D. Teodoru Stanu a colectatu dela poporeni si pe sém'a alumneulu pedagogicu din Aradu 300 litre de gráu si 58 litr. cucuruzu.

„**Bibliografia.** A aparutu de sub tipariu „Metodulu computului in scól'a populara“. Manualu pentru invetiatori si preparandi de V. Gr. Borgovanu, prof. preparandialu. Gherla. Cu literile tipografiei diecesane. 1878. Pretiulu: 35 cr. esemplariulu; si transportulu postal 5 cr.

Anunciu! *)

Subscrisulu, nascutu in Aradu, de natiune romann or. dupa ce mi-am completatu studiile in Pest'a, Vien'a alte orasie insemnate, me recomendu in bunavointi'a publicu din Aradu si din provincia ca pictoru acad micu, si ca atare primescu ori ce lucru din cadrulu pictur artificióse, castele si palaturi, biserici si iconostasuri, precum si totu feliu de icóne pentru prapori si baldach bisericesci, si pentru flamurile deosebitelor reuniuni, permittendu, cá me voiu nisui a corespunde asteptarilor publicu prin lucru promptu, precisu si cu pretiu moderat

Dupa care me subscriu respectuosu

Mihailu Sierbanu
pictoru academicu.

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca gr. or din comunu **Repsigu** in inspectoratulu Ienopoliei-Borosineu, comitat Aradului, se publica concursu cu terminulu de alegere **9. Martie a. c. st. v.**

Salariulu anualu 146 fl. v. a. — 7 cubule de gra 7 cubule de cucuruzu, 12 orgii de lemne din care es a se incaldí si scól'a — 14 magi de fenu — 2 mesuri mazere — fasole. cuartiru liberu cu gradina pentru sematuru.

Recurentii au se produca testimoniulu despre absolvire preparandiei, — de calificatiune, si atestatu de moralitate era recursele adresandule comitetulu parochialu, le trimite in Borosineu pana la 2 Martie a. c. st. v.

NB. Fiindu-cá la numit'a statiune de prezentu es invetiatoriu substituitu, la casu de n'ar fi alesu, i-se acord din partea comitetulu parochialu jumatare din salariulu anualu pana respectivulu substituitu si-va castigá alta statiune

Repsigu, 31 Ianuariu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea**, insp. scol.

In urmarea ordinatiunei Ven. consistoriu diecesanu Nr. 30/12 1877. Nr. 500 scol. pentru statiunea invetiatorésca la scól'a confesiunala romana din comun'a **Jabuc'a**, protopresbiteratulu Versietilului, cottulu Timisiului, se escrie concursu cu terminu pana in **19. Martiu a. c. stilulu vechiu.**

Emolumintele sunt: in bani gata 300 fl. v. a. pentru recuisite de scrisu 6 fl. 4 orgii de lemne din care se incaldiesca si scól'a, unu jugeru de pamentu din care di metate e saditu viie si 10 fl. spese pentru cercetarea costerintelor.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune sunt avisati a trimite recursele adresate comitetulu parochialu la reverendissimulu domnu **Ioane Popoviciu** protopresbiteru Mercin'a per **Varadia**, Jabuc'a, in 6. Februaru 1878.

In contielegere cu Dlu protopresbiteru tractualu.

*) Pentru celea cuprinse in acestu locu, redactiunea numai es cu legile de presa primesce responsabilitatea.

1—3.
Pentru ocuparea parohiei vacante *Bricheni-Colosci* se scrie concursu cu terminu pana la *26 februaru a. c.*

Emolumintele sunt: 1) din *Bricheni* dela 68 numere câte $\frac{1}{2}$ mesura cucurudiu si 40 fl. si stólele usuate.

2) din *Colesti* dela 60 numere câte $\frac{1}{2}$ mesura cucurudiu si stólele.

Pentru quartiru se va luá in arenda ceva casa acomodata in *Bricheni*.

Recurentii vor avea a-si tramite petitiunile sale pana la terminulu indicatu la acestu oficiu protopopescu,

Beiusiu, in 28 Ianuaru. 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: *Vasiliu Pappu*, prot. *Beiusiu*.

1—3.

Pentru parochi'a vacanta gr. or. din comun'a *Bradetu*, protopresbiteratulu *Mediatului*, cottulu *Bihorului*, cu carea e impreunatu si postululu de invetiatoriu se publica concursu, cu terminulu de alegere pe *9 Martie st. v. a. c.*

Emolumentele preotiesei sunt: Dela 90 de nre 58 fl. adeca câte 80 cr. dela unu nr. stólele dela inmormentari, cununii scl. statorite dupa usulu veteranu.

Emolumintele invetiatoresci sunt 80 fl. v. a. 4 cubule grâu si 4 cucuruzu, 8 orgii de lemne, 1 portie fenu si unu fiuru dela tóta casa.

Doritorii de a ocupá acésta parochia cu postululu invetiatorescu, suntu avisati a-si tramite recursese, instruite conformu statului org. la subscrisulu protopopu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu concernentulu protopopu *Petru Sobau*.

1—3.

Pentru deplinirea postululu invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. romana din comun'a *Giulvezu*, protopopiatulu *Ciacovei*, cottulu *Torontalului* se publica concursu pana in *26 februarie a. c. st. v.* Dotatiunea anualá se cuprinde din 126 fl. v. a. si 60 chible de grâu, 8 stangeni de paie din care are se se incaldiesca scóla amesuratu, 3 lantie de aratura si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu au pana la terminulu prefiptu se-si indrepte petitiunile sale catra comitetulu parochialu, prin protopopulu tractualu, alaturandu tóte atestatele câte sunt prescrise prin statnulu organicu, si presentanduse in persona in comuna in vreo dumineca pentru a-si aratá desteritatea in cantarile bisericesci.

Giulvezu, 1 februaru 1878.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu pré on. prot. *Ioan P. Seimanu*.

1—3.

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. din comun'a *Pestere* protop. *Caransebesiului* se publica prin acést'a concursu cu terminu de *6 septamani dela 1-a publicare*.

Emolumintele sunt: Birulu dela 119 case câte 15 oche in cucuruzu sfermatu séu 1 fl. de casa, stol'a indatinata, unu iuguru de pamentu intravilanu saditu cu pomi roditori, si una sesia de pamentu aratoriu si fenatiu.

Cei ce dorescu a competá la postululu acést'a, vor avea se trimita petitiunile instruite conformu stat. org. si dis-

puseciuniloru ven. Consistoriu din 29 Decembre 1875. Nr. 858. bis. la subscrisulu, in sa adresate catra Sinodulu par. din *Pestere*.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu *Nicolau Andreaviciu*, protopr.

1—3.

Pentru postululu invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. romana din *Agadicu* protopresbiteratulu *Oravitiei*, Comitatulu *Carasiului*, se publica prin acésta concursu pana in *19 fauru a. c.*

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 1) Salariulu anualu in bani 300 fl. v. a. 2) 4 orgi, de lemne in natura, 3) 2 jugere de pamentu aretoriu, 4) 1 jugeru de pamentu locu separatu estravilanu aretoriu, 5) 15 fl. pentru spesele scripturistice, 6) 10 fl. pentru conferentie, a 7) cuar-tiru liberu cu gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si trimite recursurile instruate dupa statutulu organicu, si adresate comitetulu parochialu catra D. Protopresbiteru *Iacob Popoviciu* in *Oravitia* — si de este in putintia a-se aretá si in comuna intru o dumineca séu serbatore.

Agadicu in 29. Ianuarie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. Protopresbiteru districtualu.

2—3.

Pentru parochi'a vacanta din *Sant-nicolaulu micu*, se scrie concursu cu urmatóriele emolumintele si anume: folosirea intravilanului parochialu, a sesiunei parochiale, a birului si stólei indatinate.

Dela recurinti se recere ca recursese ajustate cu atestatu de conduita cu testimoniu de 8 clase si maturitate, cu absolutoriu clericalu si testimoniu de cualificatiune pentru parochiile de frunte si adresate comitetulu parochialu concerninte, se-le tramita parintelui protopopu *Ioanu Tieranu* in *Lipova*, pana inclusive *4. Martie* cáci in 5 se va tiené alegerea. Se recere totodata dela recurinti si aceea, cá in internalulu dela prim'a publicare a concursului pana 8 dile nainte de alegere, se se presinte in cutare duminica ori serbatóre in biserica numitei parochii, spre a-si aretá desteritatea in cantare, respective oratoria.

Aradu, $\frac{9}{15}$ fauru 1878.

Consistoriulu eparchialu

gr. or. rom. din *Aradu*.

3—3.

Parochi'a protopresbiterului din comunitatea *Usdinu* are lipsa de unu capelanu.

Emolumintele suntu a treia parte din sesiunea parochiala, precum si a treia parte din stóla si biru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si trimite recursese instruite cu tóte documentele prescrise in stat. organicu, si adresate comitetulu parochialu din *Usdinu* pana la *12 Fauru 1878*. Domnului protopresbiteru *Simeonu Dimitrieviciu* in *Panciova*.

Usdinu, 15. Ianuarie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: *Simeonu Dimitrieviciu*, protopresbiterulu *Panciovei*

3—3.
Conformu ordin. Ven. Consistoriu eparchialu greco-orient. rom. alu Caransebesului dttto 29 Decembre 1877. Nr. 991 bis. se escrie concursu pentru unu cooperatoru in comun'a *Jebeliu*, cu terminu *pana la finea lunei lui Fauru a. c. st. v.*

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: una sesiune parochiala de 33 de jugere pamentu aratoriu si stol'a usuata dela 160 de case; catra acést'a, din functiunile ce va seversá in parochi'a protopresbiterala, va avé a 3-a parte din stola.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele pana in terminulu mai susu pusu instruite cu tóte documintele prescise de statutulu organicu D. protop. Alesandru Ioanovicu in *Jebeliu*; mai departe are se documenteze cá a absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale; totodata in vreo Domineca séu serbatóre se se presente in s. biserica spre documentarea destaritatei sale in cantate si tipicu.

Jebeliu in 22. Ianuaru 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Alesandru Ioanovicu**, protopresb

3—3.

Pentru statiunea invetiatorésca conf. gr. or. rom. din comun'a *Vermesiu*, Cottulu Carasiului, protopop. *Jebeliu* se escrie concursu pana in **25 Martiu a. c. st. v.**

Emolumintele sunt: Salariu anualu in bani gata dela com. biser. 160 fl. unu ajutoriu dela ven. consistoriu de 40 fl.

Pentru recuisite de scrisu 5. pentru spesele conferintieloru invetiatoresci 8 fl. 8 stengeni de lemne din care se se incaldiésca si scol'a, 2 jugere de pamentu aratoriu, si cortelu liberu cu 2 incheperi si cu gradina de 1/2 jugeru.

2—3.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. din comun'a bisericesca *Aradu-Sieg'a*, inspectoratulu Aradului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **17 aprile st. v.**

Salariu in bani gat'a 400 fl. v. a. 10 metri lemne si cuartiru cu o gradina mare de legumi.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei, de cualificatiune, testimoniu despre absolvirea 4 clase gimnasiale séu 3 clase reali, si atestatu de moralitate.

Recursele adresate comitetulu parochialu, se voru trimite Reverendisimulu Domnu Protopresbiteru si inspectoru scolaru **Ioane Ratiu** in *Aradu*, ér alesulu invetiatoriu si-va ocupá dostulu seu la inceperea anului scolasticu, adeca la 1 Septembre 1878.

Aradu 30 Decembre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Ratiu**, protopopulu *Aradului* si inspect cerc. de scole conf

Recurentii sunt avisati a-si tramite petitiunile loru prodite cu documintele necesari pana la terminulu de mesusu D. protop. **Ales. Ioanovicu** in *Jebeliu*, si totodata in vreo Domineca séu serbatóre se se presente in biserica spre documentarea desteritatei sale in cantare tipicu.

Vermesiu in 22 Ianuaru 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu

3—3

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la clasa II din comun'a *Cenadulu-Magiaru*, protopopiatulu Aradului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **19 Februaru a. c. st. v. 3 Martiu**

Emolumintele sunt: 200 fl. v. a., 10 jugere pamentu estravilanu, 7 jugere din pasculum, 6 fl. scripturistica, stangeni lemne moi, gradina de legumi, estravilana de 300 ; cuartiru liberu, diurne la conferintie 2 fl. v. a. pe tóte diu'a; dela inmormentari mari 40 cr. — mici 20 cr.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si astern recursele loru instruate conformu st. organicu inspector cercualu de scóle in *Sietinu*; cei cu clase vor avea preferintia; avendu fiecare recurentu in vreo Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica gr. or. din *Cenadulu-Magiaru*, de a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci; recursorile in copie si intrate in diu'a alegerei se vor primi.

Cenadulu-Magiaru, **23 Ianuaru 1878.**
4 Faur

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Teodoru Popovicu**, insp. scol

Fóia pentru toți — cu ilustrațiuni.

Redactor **I. Al. Lăpédát.**

Editor **Visarion Roman.**

Apare in Sibiiu (Transilvania) in numerí de 1 1/2 cólá pe sêptémáná și in volumuri de 6 côle la câte 4 sêptémáni. Pe an 75 côle in 52 numerí séu 13 volumuri. Tipar bun, hártie finá, ilustrațiuni frumoése.

Aduce articoli de sciintá, ofere lecturá delectátóre, pledézá pentru adevér, pentru bine și pentru frumos.

Prețul abonamentulu:

	pentru Austro-Dugaria	pentru România.
Pe an	8 fl. — cr.	20 lei — bani.
Pe 6 luni	4 „ 40 „	11 „ — „
Pe 3 luni	2 „ 40 „	6 „ — „
Un volum	70 „	1 „ 70 „
Un număr	20 „	45 „

Abonamentele se fac la editorul **V. Roman** in Sibiiu, la tóte libráriele si la oficiile postale.